

ספר

אוצר המשפט

אוצר דיני ממונות אקטואליים מאת גדולי הדיינים
אשר נמסרו במסגרת ימי עיון שעלי ביה"ד 'נתיבות חיים'

יו"ל ע"י בית הדין לדיני ממונות 'נתיבות חיים'

ירושלים תובב"א
מנחם-אב התשע"ט

• חלק א •

הגאון רבי יצחק כץ

שמיטת כספים בחשבונות בנק

שמיטה בהלוואה ע"פ היתר עיסקא • שמיטת כספים בחלק המלוה • חלק המלוה כאשר ההשקעה לא ידועה • חלק המלוה כשהלוה מוציאו לצרכיו • פיקוח על הבגדים • נוסח היתר עיסקא החדש • האם רשאי לגבות פקדונות מהבנק כשלא עשה פרוזבול • שמיטה בבנק וחברה בע"מ • העולה לדינא

שאלה

האם צריכים לכתוב שטר פרוזבול עבור כסף המופקד בבנק בחשבון עובר ושכ או בתוכנית חסכון, וכן אם לא כתב, האם יכול לגבות את הכסף והחיסכון אחר שמיטה.

תשובה

משמטת, שהרי ניתן לשבור תכנית חיסכון ולהוציא את הכסף באמצע הזמן, וכן כתב בספר שכות יצחק (פי"ח ה) בשם הגר"י ש אלישיב זצ"ל, וכתב שאף אם יפסיד רווחים או ישלם קנס אם ישבור את התכנית, או שיצטרך להמתין שבועיים כדי לקבל את הכסף, מכל מקום יש לו את הזכות לתבוע את חובו מיד אלא שיש פרוצדורה (הליך ניהולי) אך לגבותו, אכן תכנית חיסכון שלא ניתן לגבות כלל כשביעית אין שביעית משמטת, ולכן צריך לכתוב שטר פרוזבול על הכסף המופקד בחשבון עובר ושכ או בתוכנית חיסכון, ואם לא יכתוב האם יכול לגבות את הכסף אחר השמיטה יבואר להלן.

בשו"ע (ח"מ סימן טז) מבואר ששביעית משמטת את המלוה, ואסור למלוה לגבות חוב שעברה עליו שביעית, אבל פקדון אינו נשמט בשביעית, והנה כסף המופקד בבנק לכאורה דינו כהלוואה, ואף שבטפסי הבגדים מופיע הנוסח שבעל החשבון 'מפקיד', אין זה פיקדון אלא הלוואה, שהרי הבנק אינו שומר את שטרות הכסף בכספת, אלא משתמש בהם לצרכיו.

ולענין תוכנית חסכון, הנה מבואר בשו"ע (סימן טז י) שהמלוה את חבירו לעשר שנים אין שביעית משמטתו, משום שזמן הפרעון הוא אחר שביעית, אולם תכנית חיסכון בבנק לכמה שנים השביעית